

Pædagogisk læreplan for Lumix Nord 2023-2025

Introduktion til denne læreplan

Kære Læser

Nordstjernen, Hjems børnehave, Røde Møllegård og Rødegård udgør tilsammen vores institution Lumix Nord. Denne læreplan er Lumix Nords første udgave af Den Ny Styrkede læreplan. Den grundlæggende ramme for udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse, der er omsat i Børne- og Socialministeriets publikation Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, 2018.

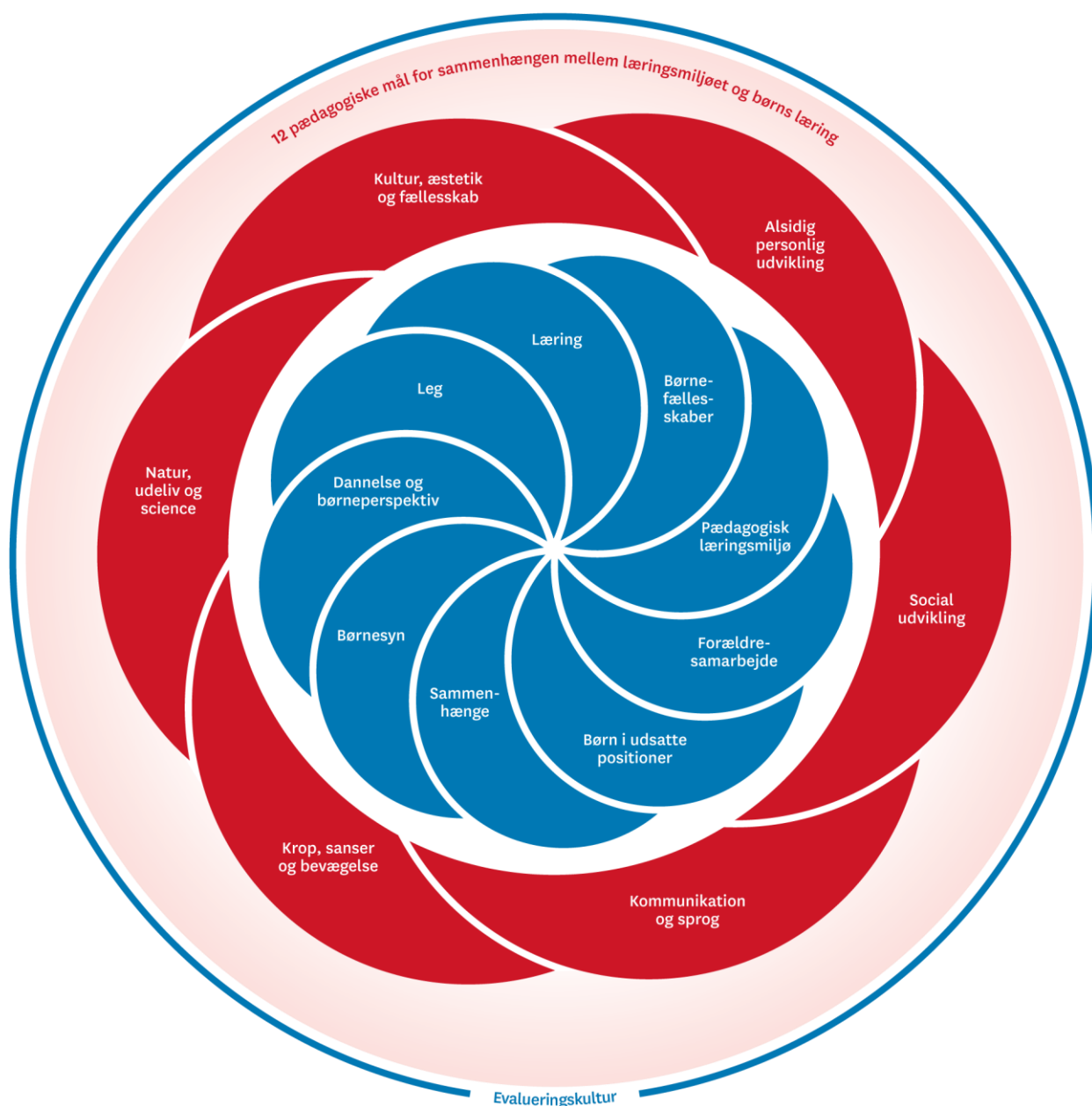
Læreplanen er et dynamisk arbejdsværktøj, som det pædagogiske personale forholder sig til i det daglige, samt evaluerer og finjusterer løbende.

Processen i at udarbejde en fælles Ny styrket læreplan for alle Lumix Nords afdelinger, har været en rigtig god mulighed for skabe et fælles pædagogisk udgangspunkt for vores afdelinger. For os, har det været en spændende proces, hvor vi på tværs af afdelingerne er blevet knyttet tættere sammen, og den har givet os mulighed for i fællesskab at sikre gode rammer for både børn og voksne. Vi ser frem til at vi sammen - også skriftligt kan skabe den bedste ramme, for de af byens børn, som har deres dagligdag i en af Lumix Nords afdelinger.

God læselyst

Medarbejderne fra Lumix Nord

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Lumix Nord er en selvejende institution. Vi er beliggende på fire forskellige matrikler. Vi er organiseret med én pædagogisk leder og tre afdelingsledere.

Lumix Nord:

Pædagogisk Leder: Miia Christensen

Hjems børnehave
(34 børn)

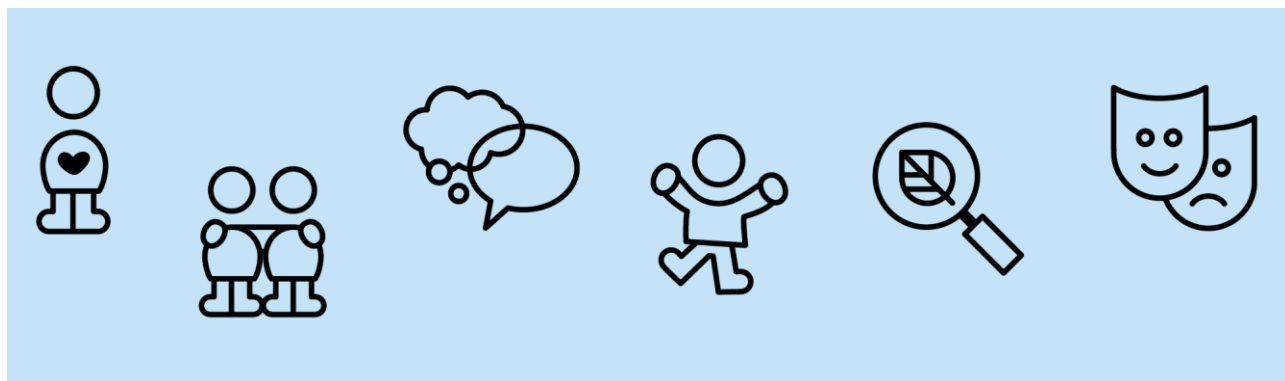
Afdelingsleder: Heidi Højer

Røde Møllegård/Rødegård:
(21 børn i hver afdeling, i alt 8 basispladser)

Afdelingsleder: Sandra Suyono

Nordstjernen
(24 børn)

Afdelingsleder: Brian Schleimann

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Barndommen har værdi i sig selv. Vi mener at det vi arbejder med på kort sigt, har afgørende betydning for barnet på lang sigt. Lumix Nords pædagogiske grundlag består af en række centrale elementer, som alle har betydning for forståelse og den pædagogiske tilgang der ligger til grund for hvordan der arbejdes med børnenes læring, trivsel, dannelse og udvikling.

Dette pædagogiske grundlag er den fælles røde tråd som der arbejdes ud fra i alle afdelingerne. Det skal sikre at børnene og deres forældre til trods for forskellighederne imellem afdelingerne altid tilbydes den samme høje kvalitet.

Børnesyn

Vores børnesyn bygger først og fremmest på respekt for det enkelte barn og på at barnet kommer til at se sig selv som en del af et fællesskab. Børn har som udgangspunkt altid positive intentioner. Personalet er undersøgende og nysgerrige i forhold til barnets udvikling, trivsel og behov, og tilgår altid barnet ude fra et ressourceorienteret perspektiv. Personalet har ansvar for at børnene får mangfoldige erfaringer, som bidrager til barnets læring, trivsel, udvikling og dannelse.

Dannelse og børneperspektiv

Børns dannelse sker igennem hele dagen, da der løbende opstår situationer, hvor børnene skal træffe beslutninger om, hvad der er rigtigt og forkert. Vi støtter barnet i dets dannelse i situationer som: afleveringssituationen, spisesituationer, i den frie leg og under planlagte aktiviteter.

Det er afgørende at vi voksne støtter barnet og skaber rammerne, så de får mod til aktivt at deltage, prøve sig selv af og få respons i samspillet med andre. På denne måde danner barnet et billede af "hvem er jeg alene" og "hvem er jeg samme med andre". Vi er opmærksomme på, at vi i så mange af dagligdagens situationer giver plads til, at det enkelte barn bliver set og hørt. Dette kan f.eks. være i en samlingssituation, hvor vi har fokus på at barnet udvikler følelsen af selv- og medbestemmelse. Det er vigtigt at blive set og hørt, men også at give plads til andre. Vi er alle en del af samme fællesskab.

Når vi tager på ture, gør brug af biblioteker og offentlige legepladser er vi opmærksomme på at understøtte børnenes læring og dannelse, ved at guide dem i, hvordan vi agerer i det offentlige rum. Børnene spejler sig i de voksnes handlinger samt får hjælp til at lære, hvordan vi regulerer os og hvordan vi er i mødet med andre mennesker.

I Lumix Nord er vi opmærksomme på at barnets perspektiv skal så vidt muligt altid inddrages. Det pædagogiske læringsmiljø tager udgangspunkt i et børneperspektiv og børnegruppens sammensætning i både leg, de daglige rutiner og planlagte forløb.

Leg

Legen er en gennemgående del af barnets udvikling og en væsentlig forudsætning for børnenes trivsel og dannelse. Legen fremmer blandt andet børnenes fantasi, nysgerrighed og sociale kompetencer. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte muligheden for at børnene kan indgå i positive legerelationer med jævnaldrende og på tværs af alder. Det fysiske legemiljø er i høj grad med til at stimulere udviklende lege. Alle afdelinger er indrettet med legezoner, som skal invitere til at børnene kan udforske, fordybe sig og have det sjovt gennem forskellige lege.

Personalerne er opmærksomme på deres rolle i børnenes leg. Det kan være at der er behov for at den voksne sætter en leg i gang for en gruppe børn. Når rammerne for sat og børnene er begyndt at lege, kan det være at den voksne trækker sig lidt fra legen, så børnene selv kan få lov at udfolde den. Det kan også være at den voksne kun observerer legen for at se om der er en plads i børnefællesskabet til alle de legende børn. Disse roller går personalet ind og ud af alt efter hvad legen og børnefællesskabet kalder på.

Læring

Læring er en livslang proces, hvor børn tilegner sig forskellige kundskaber og færdigheder. Barnet lærer blandt andet gennem sin egen aktive og eksperimenterende deltagelse i mange forskellige aktiviteter, mange ting om sig selv, sin omverden og om sin egen selvbestemmelse. Vi mener at børns læring fremmes af at være i et trygt miljø, hvor barnet tør begå fejl, famle sig frem i mødet med nye aktiviteter, slå sig og slippe fantasien løs. Det pædagogiske læringsmiljø skal fremme et trygt, inddragende og alsidigt miljø, hvor barnet sammen med de voksne kan udvikle nysgerrighed og lysten til at lære og opleve mere.

Vi har fokus på at personalet kontinuerligt arbejder på at skabe stærke relationer til barnet. Dette kommer blandt andet til udtryk gennem planlagte aktiviteter, hvor en voksen og en mindre gruppe børn deltager. Derudover arbejder vi også med læring ved at sikre at de planlagte aktiviteter indeholder, leg, kreativitet, sociale processer som alle tilsammen er med til at sikre børnenes fortsatte sociale udvikling.

Børnefællesskaber- meningsfulde fællesskaber

Alle børn har ret til at være en del af et meningsfuldt børnefællesskab. Det er personalets ansvar at skabe rammerne for positivt samspil i børnegruppen. Vi arbejder struktureret med at skabe fællesskaber, vedligeholde gamle og skabe nye – både blandt børn og voksne. Dette gør vi blandt andet ved at skabe små faste grupper af børn, som er sammen om forskellige forløb. Vi har fokus på at sammensætte grupperne med udgangspunkt i at det enkelte barn skal finde fællesskabet meningsfuldt.

En væsentlig betingelse for at børn kan føle sig som meningsfulde aktører i et børnefællesskab er at børnene laver noget sammen. Det pædagogiske læringsmiljø skal bidrage til at sætte rammerne

for børnenes muligheder for at inddrage hinanden på tværs af alder, køn og kultur. Det er personalet som skal skabe rum til at børnene kan opleve nye sider hos hinanden og dermed skabe nye fællesskaber og relationer hvori barnet kan udvikle sig.

Hvis et barn er uden for fællesskabet i en periode, iværksættes en fælles indsats hvor pågældende støttes i at blive hjulpet ind igen. Dette kan gøres ved fælles refleksion i en praksisfortælling, hvorefter der kan udarbejdes en SMTTE-model. Disse redskaber skal være med til at sikre at der udarbejdes en grundig pædagogisk plan for hvordan barnet støttes og hjælpes tilbage i fællesskabet.

Pædagogisk læringsmiljø

Det pædagogiske læringsmiljø er rammen for børns læring og trivsel og dermed ikke bare nogle få timer med pædagogiske aktiviteter om formiddagen. Det pædagogiske læringsmiljø er hele dagen og rammen for leg og rutinesituationer som bleskift og måltider og vokseninitierede aktiviteter.

Et godt læringsmiljø kræver et godt fællesskab med gode og trygge voksen- og børnerelationer. I vores dagligdag ønsker vi at skabe fleksible læringsmiljøer, som kan justeres i forhold til den aktuelle børnegruppe. Både inde og ude indretter vi os efter hvordan vi ser vores børnegrupes leg. Legetøjet er tilgængeligt og i børnehøjde, og der skabes små kroge til den uforstyrrede leg samt mulighed for at tumle og udfordre motorikken.

Vi tilrettelægger i alle afdelinger aktiviteter til hele børnegruppen, spontane og fastlagte over hele dagen. De voksne skaber rammerne, og børnene har indflydelse på egen deltagelse. Vi arbejder med at give en pædagogisk bagdør, der giver barnet mulighed for at deltage på det niveau som passer til barnets udvikling. Det er vigtigt for os at tilbyde det enkelte barn et miljø, hvor der er mulighed for at modtage læring hele dagen - både sammen og uden en voksen.

Samarbejde med forældre om børns læring

I Lumix Nord indgår forældre og personalet i forpligtende samarbejde omkring barnets udvikling og trivsel. I Lumix Nord mener vi at dialogen mellem forældre og personalet er en vigtig del for barnets trivsel i børnehaven. Forældre informeres og inddrages i forhold til det pædagogiske arbejde som skal sikre barnets læring, trivsel og udvikling. Fra personalets side er der gennem forældresamarbejdet fokus på den gode og konstruktive dialog med familierne og sammenhængen mellem barnets liv derhjemme og i børnehaven.

I Lumix Nord inviterer personalet løbende forældrene ind til en lille drøftelse om hvordan vi bedst støtter barnet i dets generelle udvikling eller efter behov. Der afholdes ligeledes samtaler med forældrene efter behov og en skoleparathedssamtale i efteråret inden børnene skal afsted i skole. Der afholdes også samtaler i forbindelse med TOPI, hvis et barn scores i rød i trivselsmålingen. Der skal herefter udarbejdes en handleplan om hvordan vi sikrer at barnet igen kommer i trivsel, og dette vil også ske i løbende dialog med forældrene.

Vi har forældremøder rundt i afdelingerne én gang om året. Derudover har vi et forældreråd bestående af mindst en forælder fra hver afdeling. Møderne afholdes ca. hver tredje måned og afholdes hver gang i en forskellig afdeling.

Der deltager altid en forælder fra forældrerådet ved dialogen omkring det årlige tilsyn. Vi dokumenterer i form af billeder og beskrivelser af forløb og daglige aktiviteter i Aula, så forældrene derhjemme har mulighed for at følge med i de aktiviteter som sker i børnehaven.

Derudover er der rundt i afdelingerne forskellige arrangementer såsom sommerfest, julefest med luciaoptog. Derudover sikrer dette også at børnene oplever en tryk sammenhæng mellem familien og institutionen.

Børn i udsatte positioner

Alle børn har ret til at være betydningsfulde i børnefællesskabet. I vores pædagogiske arbejde med børnefællesskaber og inklusion tager vi udgangspunkt i at skabe inkluderende fællesskaber og læringsmiljøer, der giver deltagelsesmuligheder for alle børn. Personalet tænker inklusion ind i hverdagen ved at have øje for det enkelte barns behov og ressourcer. Vi tilpasser aktiviteterne således, at alle børn har mulighed for at overskue børnefællesskaberne, og deltage ud fra de forudsætninger den enkelte har.

Vi udarbejder årligt TOPI, hvor vi arbejder med børns trivsel, hvis et barn bliver vurderet til at være i rød, udarbejdes der en konkret handleplan. Herigennem evalueres der på barnets udvikling, og hvilke tiltag der kan igangsættes, så læringsmiljøet omkring barnet kan tilpasses det enkelte barns behov. Vi samarbejder med eksterne samarbejdspartnere og PPR i forhold til sparring, inddragelse og forældrevejledning. I disse tilfælde har vi fokus på forældreinddragelse og hvordan vi bedst kan støtte op om det enkelte barns udvikling.

Børnene på basispladser har handleplaner, som vurderes flere gange årligt. Her er vi tilknyttet BCK, hvor personalet blandt andet modtager supervision i forhold til det enkelte barn.

Sammenhæng til børnehaveklassen

I alle afdelinger i Lumix Nord arbejder vi med storegrupper. Arbejdet med de ældste børn i børnehave starter op i efteråret og fortsætter indtil børnene skal i fritidshjem. I Lumix Nord har vi særligt fokus på at skabe læringsmiljøer for de ældste børn som er med til at styrke børnenes forudsætninger for at få en god og tryk overgang til fritidsordning og skolen.

Vores mål er gøre børnene skoleparate, for at kunne indgå i det store skolemiljø. Dette indebærer bl.a. arbejdet omkring selvhjulpethed, sociale kompetencer, at vente på tur, og udsætte egne behov.

I Lumix Nord mødes storegrupperne på tværs af afdelingerne, da de på den måde lærer at navigere i et større børnefælleskab. Dette er ydermere med til at styrke overgangen fra børnehave til skole. Vi oplever, at det kan være en fordel og være mere trygt, at man kender en anden, som skal gå på samme skole.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Mange af afdelingerne i Lumix Nord har små- eller ingen udearealer. Derfor benytter vi så ofte som muligt det omkringliggende lokalsamfund som en del af vores pædagogiske læringsmiljøer. Der er særligt tale om de lokale bemandede legepladser, hvor vi ofte går hen på tur. Flere af afdelingerne har faste ugentlige aftaler om at bruge de omkringliggende skolers gymnastiksale og Prismen (som er en stor hal) når de skal lave rytmik og andre aktiviteter med børnene. Derudover bruger vi ofte de lokale biblioteker, og har flere gange været ude til forløb for børnehavebørnene på amagerstrand Naturcenter. Vi har adgang til en minibus og flere ladcykler som bruges når børnene skal på ture i nærmiljøet.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

I Lumix Nord har vi fokus på fysiske børnemiljøer i alle afdelinger. Vi tilstræber, at alle afdelinger er indrettet med legezoner, som både skal indeholde stille zoner, hvor børnene har mulighed for fordybelse, legezoner med plads til fysisk udfoldelse, og zoner med plads til både børn- og voksen initierede lege. Vi har kontinuerlig fokus på at skabe plads til og have en indretning så børnene dagligt kan deles i små grupper, hvor der er tid til fordybelse, kreative aktiviteter, en rolig spisesituation og andre aldersrelevante lege og aktiviteter. Vi benytter alle kvadratmeter og indretter legezoner eller rum til fordybelse alle de steder hvor der er mulighed for det.

I forhold til det psykiske børnemiljø, arbejdes der med "Fri for Mobberi", som er udviklet til at opbygge gode legerelationer blandt børn. Fri for Mobberi bruges aktivt i det daglige pædagogiske arbejde til at styrke venskaber på tværs af børnegruppen.

Personalet holder løbende møder, hvor der fokuseres på hvordan det æstetiske, psykiske og fysiske børnemiljø understøtter det enkelte barn og børnegruppens behov og sammensætning. I Lumix Nord arbejder vi med TOPI, og har herigennem fokus på det enkelte barns trivsel.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

I Lumix Nord tilstræber vi at udvikle kompetente, livsduelige børn med højt selvværd. Vi oplever, at børn som mestrer disse kompetencer, i højere grad udvikler sunde relationer, er mere robuste og er i stand til at udvise empati og tolerance overfor andre.

I Lumix Nord arbejder vi ressourceorienteret. I dagligdagen motiverer, guider og støtter det pædagogiske personale barnet. Ved at udvise positivitet og tro på barnets evner og formåen, oplever barnet stolthed og mestring.

I Lumix Nord understøtter vi eksempelvis ovenstående på følgende måde. I Lumix Nord afholder vi dagligt samling, hvor barnet får mulighed for at øve sig i at tale højt, være i fokus, lytte til andre samt træffe valg f.eks. ved at bestemme hvilken sang, der skal synges. Dette medvirker til, at

barnet opnår følelsen af at blive set, og respekteret samt at mærke sig selv som individ og del af et større fællesskab.

I dagligdagen opfordrer og støtter vi det enkelte barn i at sætte ord på egne følelser og handlinger. Vi arbejder i små grupper på tværs af alder og køn samt social og kulturel baggrund i afdelingerne for at understøtte, at alle børn kan udforske og erfare sig selv og hinanden på nye måder.

Vi understøtter børnenes selvhjulpethed ved at være nærværende og fysisk til rådighed og guide dem tæt. Vi udfordrer børnene indenfor deres nærmeste udviklingszone. Vores positive nærvær skaber trygge rammer for børnenes motivation til at overkomme udfordringen.

Ved at være nysgerrige på børnenes konflikter og agere detektiv i håndteringen af disse, lader vi børnene være ligeværdige aktører i konflikten. Vi guider dem med hv-spørgsmål f.eks. hvad, hvem, hvordan, som åbner op for dialogen mellem barn-voksen og barn-barn. Dette oplever vi, udvikler børnenes empati for hinanden. De bliver mere lydhøre og forstående overfor den andens synsvinkel, som skaber grobund for bedre kommunikation. Vi støtter børnene i at være handlings- og løsningsorienterede, da vi oplever, at det styrker det enkelte barn i fællesskabet.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

I Lumix Nord har vi valgt at arbejde med ICDP metoden, som i korte træk, handler om måden at møde barnet på, inden for barnets nærmeste udviklings zone, med fokus på barnets ressourcer og derved udvikle deres kompetencer og styrke deres egen selvopfattelse.

Vi arbejder i mindre grupper, hvor det enkelte barn, bliver set og hørt, og hvor alle børn bliver inkluderet i fællesskabet. For at sikre det enkelte barns oplevelse af at være inkluderet, har vi fokus på barnets ressourcer og kompetencer, der giver en følelse af at være vigtig og kunne bidrage til fællesskabet, på en positiv måde. Vi arbejder på at sikre et anerkendende børnemiljø, hvor positive relationer mellem børnene, og barn/Voksen relationer, bliver det centrale fokus, og derved er forudsætninger til stede, for at skabe gode og trykke kammerat/venskaber.

I Lumix Nord skal de voksne være gode rollemodeller, der bidrager til den gode kultur og positivt miljø. Vi arbejder med en anerkendende tilgang, hvor vi lytter, guider og opfordrer, med et positivt syn på barnet og troen på det bedste. I hverdagen arbejdes der dynamisk mellem, at de voksne går foran, ved siden og bagved, igennem opstillede aktiviteter og fri leg.

For at sikre at alle børn bliver set og hørt, arbejder vi med TOPI pædagogisk model, med fokus på tidlig opsporing og barnets almene udvikling) og Relations Cirklen (pædagogisk værktøj i ICDP, model der sikrer de voksnes blik for det enkelte barn og dets relationer). I hverdagen arbejder vi med visualisering for at støtte barnet, for at skabe genkendelighed i hverdagen og overgange. Vi arbejder også med piktogrammer i forbindelse med eksempelvis følelser. I basisgrupperne arbejdes der i større grad med visualisering, der guider barnet i hverdagens rutiner.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

De voksne er tydelige sproglige rollemodeller. I kommunikationen prioriteres det at børn og voksne kan have øjenkontakt og se hinandens kropssprog - herunder mimik og gestik, idet det fremmer mulighed for dialog. Vi arbejder på, at alle voksne går i børnehøjde, og at barnet får tid til at svare og opmuntres til turtagning i dialogen ved, at den voksne bygger ovenpå og udvider barnets kommunikation. Dette foregår blandt andet i de daglige rutiner; det være sig spisesituationer, samlinger, garderobe situationer, skifte- og puttesituationer.

I det fysiske læringsrum præsenteres børnene for skriftsprog og understøttende illustrationer. Alle afdelinger arbejder målrettet med visualisering på forskellige måder for at tydeliggøre dagligdagen for barnet i form af billeder, skilte eller piktogrammer.

Kommunikation og sprog er grundlæggende for at kunne indgå i fællesskaber med andre, derfor arbejdes der med læreplanstemaet hele dagen i tæt samspil med de øvrige læreplanstemaer. Der igangsættes aktiviteter, der understøtter barnet i at være aktivt deltagende og gøre sig egne erfaringer i at bruge sine sproglige kompetencer, f.eks. arbejder vi i mindre grupper. De mindre grupper er sammensat ved pædagogiske overvejelser i hver enkelt aktivitet. Personalet reflekterer over grupperne og justerer løbende efter behov. De små grupper gør det muligt for det enkelte barn at blive set og hørt, f.eks. ved at skabe tryghed for de mere indadvendte/stille børn også bliver hørt. Her er det en forudsætning at barnet øver sig i at lytte og bruge egen stemme. Dette sker i hverdagens leg og dialoger, samt i tilrettelagte aktiviteter såsom Fri for mobberi, sang og sanglege, rim og remser. Et vigtigt element er desuden at barnet øver sig i at sætte ord på egne tanker og oplevelser, så barnets eget perspektiv kommer i spil. Desuden vægtes det højt at barnet har mulighed for at øve sig både i relationen voksen-barn, barn-barn og i det større børnefællesskab. Forældrene bliver involveret i barnets sproglige læring gennem daglig dialog, forældre-samtaler. I samarbejdet giver vi råd og vejledning til forældre i hvordan der kan arbejdes med sprog i hjemmet. Dette gør vi ved at bruge metoder som sprogvurdering, sprograppen og TOPI.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Lumix Nords læringsmiljøer inde og ude giver mulighed for at barnet kan styrke og udfordre sin kropsbevidsthed. Ved brug af legeplads og naturen omkring os skabes der varieret bevægelsesmuligheder. Afdelingerne er beliggende i lejlighedskomplekser, derfor vi er opmærksomme på at vores rum og regler ikke sætter begrænsninger for barnet - eks. kan inde lege flyttes ud på legepladsen og de bemandede legepladser benyttes ofte. I Lumix Nord fokuserer vi på et tæt samarbejde, hvor vi vidensdeler erfaringer med sans-, krop- og bevægelses lege. I denne sammenhæng afholder vi årligt en OL-dag, hvor både børn og voksne deltager aktivt i forskellige bevægelses og sang aktiviteter. I alle afdelinger er der et tumlerum med klatrevæg og balancepuder, eller andre remedier, som styrker barnets grov- og fin motorik. I legen så vel som i aktiviteter er der fokus på at barnet bruger og udforsker sin krop – eks. motorikbane, musik, rytmik, cykelbane og yoga. De voksne er kropslige rollemodeller og deltager aktivt i bevægelseslege. Barnets kropslige læring og bevidsthed opstår gennem leg og brug af kroppen. Vi fokuserer på at skabe læringsmiljøer/rum, der tillader udfoldelse i forskellige former for risikofyldte lege, der understøtter dem i kropslig bevidsthed. F.eks. skaber den ”vilde leg” en mulighed for at lære børnene om egne grænser, andres grænser og deres forhold til kroppen. Desuden er der i det frie rum rig mulighed for at alle børn kan bruge og få udfordret deres kroppe, samt understøtte dem i deres nysgerrighed i, hvordan deres kroppe fungerer og hvor forskellige kroppe er. Hverdagen tilrettelægges så barnet hele dagen får mange muligheder for at bruge sin krop og gøre sig erfaringer med den – eks. barnet kravler selv op på en stol, tager selv tøj på. Der er plads til alle former for leg. Vi tilrettelægger pædagogiske aktiver, der stimulerer og træner børnenes sanser. Eks. aktiviteter hvor man skiftevis udelukker børnenes forskellige sanser som dufte, røre, smage, lege, forhindringsbaner med forskellige underlag. Vi er i dialog med forældrene om deres barns motoriske udvikling og giver vejledning i hvordan de kan understøtte denne.

Nogle afdelinger har adgang til gymnastiksal i nærmiljøet, hvor vi kan tilrettelægge aktiviteter for flere børn på tværs af Lumix Nord.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

I Lumix Nord er vi nysgerrige sammen med børnene og benytter os af lokalområder f.eks. naturlegepladsen, parken og stranden. Vi ser naturen som et sted, hvor man kan bruge sin krop. Naturen er et sted hvor der kan leges, læres og udforskes. Der skal være plads til forskellige typer af oplevelser. Vi tager på tur ud i naturen med det formål at være i naturen. Vi følger årstiderne og inviterer naturen indenfor i form af f.eks. indsamling af kastanjer og blade som vi bruger til kreative projekter. Vi taler om og er ude i alt slags vejr, og skaber sanseoplevelser i form af f.eks. vandpytter eller sne.

Vi er opmærksomme på at følge børnenes spor, og understøtter deres naturlige nysgerrighed. Vi har fælles opmærksomhed på uderummet f.eks. med kriblekrable dyr og planteprojekter. Hver afdeling har en årlig Plantedag, som fra afdeling til afdeling er tilrettelagt forskelligt, men fælles for alle afdelinger er, at forældrene er inddraget. Alle børn følger nysgerrigt med i, hvad der blevet plantet og nyder at følge processen. Vi går på tur og motiverer børnene til at passe på naturen og laver sjove genbrugsprojekter.

For at give børnene en begyndende matematisk opmærksomhed sammenligner vi størrelser og vægt samt tæller og taler om former. Vi finder store blade, små pinde, store huller osv. Vi udfordrer børnene på forskellige niveauer tilpasset børnenes udvikling og kompetencer. Vi sår karse – noget som løbende kan holdes øje med, hvad sker der til sidst – kan det spises? Vi laver forskellige eksperimenter alt efter, hvilken årstid det er. Vi laver trylledej, modellervoks, sæbebobler, kartoffelmel og bager sammen med børnene.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

I Lumix Nord ser vi fællesskabet og samværet, som altafgørende for trivslen. For at understøtte børnenes forståelse af og deltagelse i fællesskabet, arbejder vi f.eks. med Fri for Mobberi. Dette er et af de mange værktøjer, som hjælper børnene med at øve sig i at ytre sig i gruppen, at lytte til andre og at vente på tur. Det er vigtigt for Lumix Nord at skabe et godt børnefællesskab, hvor medindflydelse er en naturlig del af dagligdagen. Det er ligeledes vigtigt for Lumix Nord at give børnene kendskab til forskellige kulturer, mangfoldighed, da det fremmer børnenes tolerance og respekt for hinanden og vores forskelligheder. Vi taler bl.a. om ”hvem bor hjemme hos jer” og forskellige måder at være familie på i det moderne samfund.

Eftersom alle afdelinger i Lumix Nord er små, øver vi børnene i at indgå i større børnefællesskaber. Dette kommer til udtryk, når vi nogle gange om året mødes til forskellige arrangementer, f.eks. Børne OL og Sankt Hans. Desuden mødes skolegrupperne på tværs af Lumix Nord for at styrke overgangen fra børnehave til skole, for at finde det nemmere at navigere i større børnefællesskaber.

I Lumix Nord gør vi meget ud af de forskellige traditioner f.eks. jul, fastelavn, halloween, sommerfest og de mangfoldige kulturer i Lumix Nord. Vi er bevidste om de forskellige religioner, og stiller os nysgerrige over for andre kulturer. Ud over det bruger vi måltidet som samlingspunkt, hvor vi spiser i små grupper, så der er god tid til nærvær, og dialogen er i fokus. Det er vigtigt for Lumix Nord at inddrage børnene i borddækning, da vi oplever, at det giver børnene en glæde at hjælpe til og gøre måltidet til en æstetisk og rar oplevelse for alle.

Vi har fokus på stuemiljøer - hvor der er plads til at børnene kan udfolde sig kreativt. Rummene fyldes med børnenes egne tegninger udklip og malerier. Børnene arbejder med forskellige materialer, f.eks. maling, ler, modellervoks. Vi fokuserer, på at materialerne er tilgængelige for børnene og at børnene får lov til fordybe sig i kreative projekter. Ligeledes er bøger i børnehøjde, da bøger er en måde at udtrykke sig på.

Desuden bruger vi kommunens kulturelle tilbud, som nærmiljøet udbyder, f.eks. biblioteket, biograf og teater. Vi har ligeledes årskort til Zoo og Den Blå Planet.

Evalueringsskulturer

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskulturer i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsskulturer i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

I Lumix Nord har vi 1 fælles pædagogisk dag om året hvor den nye styrkede læreplan er gennemgået og vi har arbejdet med det pædagogiske grundlag for Lumix Nord samt læreplanstemaerne.

Vi har også et pædagogisk udvalg hvor de faglige fyrtårne drøfter pædagogiske dilemmaer, giver inspiration og laver f.eks. en fælles SMTTE-model for alle afdelinger. Der er også arbejdet med praksisfortællinger, som en metode til refleksion.

I Lumix Nord holder vi fælles personalemøde én gang om måneden. Disse møder bruges til at give alle det samme faglige fundament, som derefter kan drøftes og formes i de forskellige afdelinger. Vi har blandt andet arbejdet med SMTTE-modellen og den ny styrkede læreplan

Vi holder som udgangspunkt afdelingsmøder hver uge. Afdelingsmøderne er struktureret af afdelingerne og indholdet varierer mellem planlægning af ugeplanerne, praktiske gøremål, gennemgang af TOPI og fælles øvelse i udarbejde SMTTE-modellen som værktøj til at evaluere vores pædagogiske arbejde.

Der afholdes derudover aftenmøder i afdelingerne. Det er muligt at holde op til et af to timers varighed i hvert kvartal. Dette møde anvendes til at følge op og være i linje med de temaer, som er blevet drøftet på fælles møder i løbet af året.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

I Lumix Nord har vi skabt en evalueringskultur som det pædagogiske udvalg udarbejdet en SMTTE-model og står som tovholdere i evalueringen.

For at komme hele vejen rundt og skabe så valideret resultat som muligt i evalueringsprocessen er der lavet børneinterviews, forældre spørgeskemaer, personale undersøgelser, samt brugt billeddokumentation.

Det pædagogiske udvalg har delegeret opgaver til hele personalegruppen, så alle har deltaget evalueringsprocessen omkring emnet.

